

GRONDIG

Editie Brabant – mei 2016

Voorwoord van de voorzitter

Organisaties uit vier verschillende sectoren, waaronder uw BPG, pleiten voor het ontwikkelen van een integrale toekomstvisie op het platteland. Partijen uit de landbouwsector, recreatie & horeca, landgoederen en natuurbeheerders nemen hiertoe het initiatief. Gezamenlijk deelden wij reeds de zorgen van de VNG, die onlangs waarschuwde voor verpaupering van het Nederlandse platteland.

De VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) doelde daarbij met name op de gevolgen van leegstaande agrarische bebouwing. Onze groep van initiatiefnemers wijst erop dat de problematiek breder is. Zo is er ook sprake van demografische krimp, afname van de veiligheid, beperkingen ten aanzien van de infrastructuur en vervallen campings.

BPG / FPG, ZLTO, Leisurelands en de Stichting Innovatie Recreatie & Ruimte zijn mede-initiatiefnemer en praten al langer over deze problematiek onder de werktitel 'Renaissance van het Platteland'. Die naam is gekozen omdat wij het overleg tussen mensen en organisaties met een verschillende achtergrond willen stimuleren, naar bewegingen uit de Renaissancetijd.

VNG en andere maatschappelijke organisaties worden van harte uitgenodigd om mee te doen aan bijeenkomsten om vernieuwende ontwikkelingen van onderaf te stimuleren. De initiatiefnemers hopen op een "structurele, kleurrijke dialoog tussen de dragers van het platteland" en het herstel van verbroken verbindingen, zoals die tussen stad en platteland. In dit kader heb ik als uw voorzitter namens de initiatiefgroep het agrarisch weekblad Nieuw Oogst te woord mogen staan (zie volgende pagina).

Tijdens de ledenvergadering zullen we over de Brabantse Renaissance het gesprek aangaan met de scheidend voorzitter van Brabants Landschap, dhr. Bert van Dijk. Ik roep u op om naar Anneville te komen, we zijn welkom op dit historische landgoed. Vitale landgoederen met omliggende boerderijen kunnen de ruggengraat van het platteland vormen, daarbij spreekt ons het nieuwe concept 'Ondernemend Natuurnetwerk Brabant' bijzonder aan.

Flyer BPG: de leden van BPG ontvangen per post niet alleen de Grondig en de uitnodiging voor de ALV. Ingesloten is de nieuwe flyer. Het bestuur streeft naar een betere naamsbekendheid en uiteraard aansluiting van particuliere grondeigenaren in Noord-Brabant. Dan kunnen we gezamenlijk 'de toon zetten'!

Tot ziens op 4 juni, u bent welkom op Landgoed Anneville,
J. Hak, voorzitter BPG

Meer informatie over BPG en het lidmaatschap is te vinden op www.bp-grondbezit.nl en/of www.grondbezit.nl of stuur een email naar: info@bp-grondbezit.nl

Secretariaat BPG:
Postbus 58
4286 GJ Almkark

tel. 0183 400533
www.bp-grondbezit.nl

'Smoel platteland komt terug wanneer er ruimte is'

TJENKE WOLDA

Federatie Particulier Grondbezit, ZLTO/LTO Nederland, Leisurelands en Stichting Innovatie Recreatie & Ruimte willen gezamenlijk de verpaupering van het Nederlandse platteland tegengaan. Een van de initiatiefnemers is voorzitter Jan Hak van Brabants Particulier Grondbezit.

INTERVIEW

Julie zijn al langer bezig met een visie. Waarom trekken jullie nu aan de bel? De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) waarschuwde eind vorige week voor verpaupering van het platteland, vooral als het gaat om leegstaande agrarische

bebouwing. In onze ogen is de problematiek breder. 'Er is niet alleen sprake van leegstaande bebouwing, maar onder meer ook van demografische krimp, afname van de veiligheid, beperkingen ten aanzien van de infrastructuur en vervallen campings. Wij willen de Vereniging Nederlandse Gemeenten triggeren om aan te haken bij ons initiatief.'

Ook overheden staan voor plattelandsvernieuwing. Is het niet zaak om dit aan de overheden over te laten? 'Nee. De centrale overheid gooit het beleid over de schutting naar provincies en gemeenten. 'De regelgevingen rond bijvoorbeeld leegstaande bebouwing werken verstikkend. Er mag zoveel niet. Waar-

om wordt het niet makkelijker voor een zorg- of onderwijsinstelling om zich te vestigen in een leegstaande boerderij?

'De ruimtelijke ordening verstart hierdoor. Wij willen met onze visie 'Renaissance van het Platteland' van onderaf de mensen ruimte geven. Dan komt de smoel terug op het platteland. Bureaucratische

wet- en regelgeving werkt behoorlijk fnuikend.'

Hoe gaan jullie dat doen?

'Samen met partijen uit de landbouwsector, recreatie en horeca, landgoederen, natuurbeheerders en nieuwe partijen willen wij dwarsverbanden leggen. Dat moet een effectieve kentering teweegbrengen.'

Jan Hak, voorzitter Brabants Particulier Grondbezit

Boer kan een fantastische bijdrage leveren aan de kwaliteit van het platteland, maar het wordt hem onmogelijk gemaakt.

Eigen foto

'Concrete voorbeelden willen wij nog niet noemen, omdat wij nog bezig zijn met het ontwikkelen van de visie.'

Wanneer moet de visie klaar zijn?

'Voor het zomerreces, want dan kan de visie 'Renaissance van het Platteland' in september worden behandeld in de Tweede Kamer.'

'We hebben geen tijd te verliezen. Boeren en andere ondernemers kunnen een fantastische bijdrage leveren aan de kwaliteit van het platteland, maar het wordt hun nu onmogelijk gemaakt.'

'De economische krimp zwakt af. Nu kunnen de vrijkomende middelen vanuit de overheden op een fatsoenlijke manier worden besteed om de uitdagingen aan te gaan.'

Mozaïek Dommelvallei werkt met inwoners en bedrijfsleven toe naar uitvoeringsprogramma

Van een ondertekend Manifest 'Dommelvallei' werken de partners toe naar een concreet uitvoeringsprogramma in september 2016. De twintig gemeenten, onderwijs- en onderzoeksinstituten en waterschappen ondertekenden in 2015 het Manifest Dommelvallei en schaarden zich achter een vernieuwende, regionale aanpak voor ruimtelijke vraagstukken in de Dommelvallei (het stroomgebied van de Dommel tussen Eindhoven en 's-Hertogenbosch).

Nu is het tijd voor actie. De partners zijn op zoek naar inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voor het initiëren en ontwikkelen van innovatieve uitvoeringsprojecten. Projecten waarbij water het verbindende thema vormt en waarin stedelijke functies, landbouw, natuur en recreatie elkaar versterken. "Begrijp wat je kansen zijn en doe mee!", aldus Rijksbouwmeester Floris Alkemade en lid van de Initiatiefgroep Mozaïek Dommelvallei. Ideeën dienen zo spoedig mogelijk te worden aangemeld.

Op initiatief van de provincie Noord-Brabant is met de vijf Brabantse steden MozaïekBrabant ontwikkeld. Een innovatief model waarbij gebruik gemaakt wordt van conceptmatige 'watermachines' en waarbij water het verbindende thema vormt voor nieuwe, elkaar versterkende koppelingen tussen stad, landbouw, recreatie en natuur. Een aanpak waarbij initiatieven niet vanuit de overheid, maar rechtstreeks vanuit de samenleving ontstaan. Samen werken aan een hernieuwd en beter Brabant! De gemeenten Boxtel en Sint-Oedenrode hebben het voortouw genomen om deze innovatieve werken denkwijze in te zetten voor en vanuit de landelijke gebieden in de Dommelvallei. Naast gemeenten en waterschappen, hebben ook instellingen als de Technische Universiteit Eindhoven, HAS Hogeschool, Wageningen University, Brabants Landschap, Het Groene Woud en AgriFood Capital het manifest ondertekend.

Een initiatiefgroep bestaande uit vrijwilligers, professionals en ambtenaren, is na de ondertekening van het manifest aan de slag gegaan. Draagvlak creëren, manifestpartners stimuleren en het uitwerken van koploperprojecten. Dat waren de opgaven die zij onder handen namen. De koploperprojecten, het project Wallenstructuur in Sint-Oedenrode en het project de Groote Waterloop in Liempde, zijn inmiddels mooie experimenteer- en voorbeeldprojecten voor deze nieuwe werkwijze. Nu zijn ook alle andere manifestpartners aan zet. De eerste projectideeën zijn al aangemeld. Het begin is gemaakt tijdens het Werkatelier Dommelvallei op 24 maart jl.

Alle partners zijn hierbij opgeroepen om per ommegaande met projectinitiatieven en initiatiefnemers te komen om samen een concreet en uitvoeringsgereed programma te realiseren. Het streven is om uiterlijk 1 september het uitvoeringsprogramma gereed te hebben.

Kortom, het vizier van iedere deelnemer is gericht op stimuleren van initiatieven en uitvoeren van goede ideeën. Alle inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties mogen aankloppen. Van prill idee tot concreet initiatief of project. Er worden geen selectiecriteria gehanteerd, als de initiatieven maar passen bij de uitgangspunten van het Manifest Dommelvallei. **Iedereen die een idee heeft, kan contact opnemen met Mozaïek Loket Dommelvallei**, hét centrale aanspreekpunt voor Mozaïek Dommelvallei, via mozaiekdommelvallei@gmail.com of [0411-631031](tel:0411-631031). De initiatiefnemers worden uitgenodigd voor een tweede Werkatelier op donderdag 16 juni om de initiatieven verder uit te werken en te versterken. www.dommelmozaiek.nl

Schotse hooglanders Jos Leenders in Brabant Magazine

In de mei-editie van Brabant Magazine staat een artikel over grazers en hun rol in het natuurbeheer. Ook de Schotse hooglanders van agrariër en BPG-lid Jos Leenders die grazen op de Strabrechtse en Lieropse heide komen hierin aan bod. Leenders krijgt 1001 complimenten over hoe mooi ze zijn. De lezer komt meer te weten over gedrag, voedsel en typische kenmerken van de Schotse hooglander. Ook de wisenten in de Maashorst en de brandrode runderen in de Lage Vuchtpolder bij Breda komen aan bod.

Lezers van Brabant Magazine maken kans op een VIP-tour naar de wisenten in de Maashorst door mee te spelen met het natuurspel en vier vragen goed te beantwoorden. De VIP-tour is voor maximaal 11 personen onder begeleiding van een boswachter door de Maashorst.

Link naar het artikel:

<http://2016editie3.brabantmagazine.nl/#!2-GRAZERS>

Inzet van varkens bij natuurbeheer

Aansluitend, BPG en Natuurvlees Nederland hebben onlangs een excursie georganiseerd in het kader van het project **'Natuurvlees en Landgoederen'**. De 15 deelnemers zijn enthousiast ontvangen door de familie Bruurs. Op het varkensbedrijf worden de biggen in kleine groepen gehuisvest, in plaggenhutten op weilanden. Nadien gaan de dieren naar verschillende natuurterreinen. Er liggen kansen voor het houden van varkens in de natuurgebieden. Er is perspectief voor boer, burger en buitenlui! Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met BPG.

Twintig bunkers uit de Eerste Wereldoorlog te zien langs speciale fietsroute

Soms waren ze goed verborgen onder de grond, af en toe waren ze nog wel te zien. Hoe dan ook, veel aandacht was er niet voor: de zogenoemde groepsschuilplaatsen uit de Eerste Wereldoorlog. Kees van Maastricht van de Stichting Cultureel Erfgoed Almkerk wist er een stuk of twintig te vinden. De speciale fietsroute voert langs een deel van de verdedigingslinie tussen Fort Vuren en de Biesbosch. Langs deze route bevindt zich een aanzienlijk aantal betonnen bunkers uit de Eerste Wereldoorlog. De meeste zijn de afgelopen tijd zichtbaar gemaakt en voorzien van informatieborden. De opening vond onlangs plaats door cultuurgedeputeerde Henri Swinkels en wethouder Paula Jorritsma, op het Landgoed Clootwijck van de familie Hak.

Themadag bestuurlijke vernieuwing Water Natuurlijk

BPG heeft een uitnodiging ontvangen om met een delegatie deel te nemen aan deze themadag. Bestuurder Etienne Schoenmakers zoekt contact met leden die zich betrokken voelen bij 'water, waterschappen en natuur' en bij Water Natuurlijk. Eerder was oud-bestuurder Arno de Schepper initiatiefnemer.

Water Natuurlijk is een actieve vereniging die mensen en organisaties bij elkaar brengt, op weg naar een toekomstbestendig waterbeheer door waterschappen: duurzaam, ecologisch verantwoord en recreatief aantrekkelijk. Diverse bestuurders hebben zitting in waterschapbesturen. De landelijke vereniging zoekt naar wegen om de brede achterban nog beter te vertegenwoordigen in die waterschapsbesturen en hen effectiever en democratischer te betrekken. Via inhoudelijke onderwerpen en op manieren die aansluiten bij wat de achterban bezighoudt. Zij zoeken ook naar nieuwe verbindingen tussen het waterschap als overheid en maatschappelijke partners zoals natuur-, recreatie- en milieu-organisaties, en ook betrokken burgers die niet langs die weg georganiseerd zijn.

Daarom organiseert de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing van Water Natuurlijk een themadag over een aantal vragen die met bestuurlijke vernieuwing samenhangen waarvan de beantwoording relevant is voor het optreden in de waterschapsbesturen, nu en straks.

Er is daarvoor een inspirerend programma opgesteld voor een themadag op 11 juni 2016, 10.00u - 15.30u in Boxtel, waterschap De Dommel. Met beoogt een resultaat waar Water Natuurlijk en zijn 'natuurlijke' achterbannen mee vooruit kunnen, op weg naar de volgende waterschapsverkiezingen in 2019! Inschrijven kan via BPG / bestuurder Etienne Schoenmakers (info@bp-grondbezit.nl). Er is een aanmeldingsformulier beschikbaar. Er is een beperkt aantal plaatsen.

Edelhert keert terug in Brabant

Brabants Landschap gaat samen met ARK Natuurontwikkeling in de zomer van 2016 edelherten uitzetten in Het Groene Woud. Donderdag 23 juni is hierover een informatieavond. De informatieavond is vrij toegankelijk voor belangstellenden. Het aanmeldingsformulier komt te zijner tijd op de betreffende website te staan. Kijk op de website www.edelherteninhetgroenewoud.nl

Datum: donderdag 23 juni 2016

Tijd: 19.30 tot 21.30 uur

Locatie: nader te bepalen

In eerste instantie zullen 12 tot 15 edelherten terugkeren in een omheind gebied van 300 hectare. Dit is de natuurlijke omvang van een kleine groep edelherten in het wild. Het uitzetten van de edelherten gebeurt in samenwerking met Streekorganisatie Het Groene Woud. Het Groene Woud is van nature een vruchtbare streek, die zeer aantrekkelijk is voor edelherten. Het edelhert vormt voor Streekorganisatie Het Groene Woud het boegbeeld van de zeer bijzondere natuur in dit gebied. Ook andere partijen werden al in een vroegtijdig stadium betrokken bij het project. Zo zijn er al diverse bijeenkomsten geweest, waaronder een avond voor de direct omwonenden, de 'ecologische kring Midden Brabant' en een avond voor horeca- en recreatieondernemers.

Eind 2015 is begonnen met het voorwerk voor het plaatsen van afrastering in het toekomstige edelhertengebied in het hart van Het Groene Woud. Om precies te zijn in de Scheeken tussen Best en Liempde. De Scheeken vormt samen met het naastgelegen natuurgebied De Mortelen een van de grootste landschapsreservaten van Brabant. In 2005 is hier al een natuurbrug over de snelweg A2 aangelegd die de gebieden met elkaar verbindt. De herten zelf zullen waarschijnlijk in de nazomer van 2016 arriveren. Vanaf dat moment hebben ook bezoekers de mogelijkheid om de 'koning van het woud' te observeren.

Het gebied in Het Groene Woud waar de edelherten komen te lopen, blijft vrij toegankelijk op wegen en paden. Brabants Landschap zorgt samen met SPPiLL (Stichting Promotie Projecten in Leefbaar Liempde) voor de opleiding van een aantal gidsen, die rondleidingen gaan geven in het edelhertengebied. Om ervoor te zorgen dat de edelherten voldoende rust krijgen zullen ze wel een aantal aanvullende maatregelen nemen. Zo zal het gebied, zeker in de beginperiode, helaas niet toegankelijk zijn voor honden. Daarnaast zal voor commerciële of georganiseerde activiteiten een vergunning moeten worden aangevraagd, daarmee kunnen zij sturen in het type en aantal activiteiten dat in het gebied plaats vindt.

Intekenen Agrarisch Natuurbeheer

Vanaf 1 januari 2016 is in ons land een nieuw subsidiestelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer in werking getreden. De kern van het nieuwe stelsel is een collectieve streekgerichte benadering om het agrarisch natuur- en landschapsbeheer daar toe te passen waar dit het meest kansrijk is en waar de grootste deelnamebereidheid bij grondeigenaren is. Daarnaast dient vooral de efficiency van de uitvoering en de effectiviteit van de maatregelen worden verbeterd.

De overheid maakt geen afspraken meer met individuele grondbezitters, maar met agrarische streekcollectieven. De collectieven zijn eindbegunstigde in het stelsel en daarmee eindverantwoordelijk. Zij staan dicht bij de praktijk van “de boer” en sluiten contracten met deelnemers voor agrarisch natuur-, landschaps- en waterbeheer af. De Collectieven zijn verantwoordelijk voor de betalingen, controles en de beheermonitoring. Er zijn drie Brabantse collectieven: West-, Midden-, en Oost-Brabant. De Collectieven zijn opgericht door de Agrarische Natuurverenigingen uit de regio, met steun van BPG en de samen met ZLTO en Brabantse Landschap opgerichte uitvoerder ‘ZeeBra’.

Op de digitale kaart ‘Wat zijn de mogelijkheden op mijn land’ zijn de leefgebieden aangegeven. De leefgebieden zijn door de provincie begrensd. U ziet op de kaart of uw percelen in een gekleurd gebied liggen of dat ze langs een waterloop liggen waar randen in het kader van agrarisch waterbeheer mogelijk zijn.

Niet in leefgebied: geen subsidiemogelijkheden vanuit ANLB. Misschien wel mogelijkheden vanuit andere groene regeling (bv. Stika). Teken uw wensen in en meld u aan bij het collectief!

Wel in leefgebied: Als uw perceel in een gekleurd gebied ligt kunnen er subsidiemogelijkheden zijn vanuit de collectieven. Langs de blauwe lijnen zijn er altijd subsidiemogelijkheden voor randen agrarisch waterbeheer. Teken uw wensen in en meld u aan!

Na een aanmelding zal een van de gebiedsmedewerkers van de collectieven in uw regio contact met u opnemen. De gebiedsmedewerker zal u informeren over de subsidiemogelijkheden. Voor de grote projecten maakt de gebiedsmedewerker een afspraak aan de keukentafel. De kleinere projecten probeert de gebiedsmedewerker zoveel mogelijk via de mail af te werken in kader van efficiënt werken. De collectieven willen namelijk dat zoveel mogelijk geld naar de deelnemers gaat t.b.v. het beheer. Als er subsidiemogelijkheden zijn zal de gebiedsmedewerker samen met u het beheercontract in orde brengen. www.anbbrabant.nl

Te koop: 40,2 hectare bosgrond in Overloon (NB)

Brabant Water biedt 40,2 hectare (percelen) bosgrond aan in de Gemeente Boxmeer. De grond bestaat grotendeels uit dennen met verschillende leeftijden en kleinere delen natuurgebied (hooiland). De grond werd voorheen door Brabant Water beheerd als waterwingebied in de vorm van bos- en natuurgebied en is zeer geschikt voor het uitoefenen van jachtactiviteiten.

Adres: nabij Rondweg 17a te Overloon. Grondsoort: zand (duinvaaggrond). Vraagprijs: nader overeen te komen.

De grond is kadastraal bekend onder (voormalig) gemeente Vierlingsbeek sectie D nummers 842, 950 en 964 en sectie R nummers 26, 27 en 29 gedeeltelijk.

Hebt u interesse of vragen? Neem contact op met de heer Rien van Oers (afdeling terreinen en reststoffen van Brabant Water) via telefoonnummer 06-515 22 470 of via e-mail: rien.van.oers@brabantwater.nl.

Belangrijke websites voor particuliere grondeigenaren:

Contactgegevens ANV's / intekenen agrarisch natuurbeheer

www.zlto.nl/onderwerpen/61/Wat-kan-ik-met-natuurbeheer

www.anbbrabant.nl

Hoogspanningsverbindingen traject Roosendaal - Tilburg

www.zuid-west380kv.nl

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant en Werkeenheid

www.groenontwikkelfondsbrabant.nl

Met informatie over subsidie op functieverandering naar natuur / inrichting van deze gronden en de verkoop van de voormalige BBL-gronden en gebouwen.

Agenda

21 mei	ALV van FPG in Kasteel Amerongen
25 mei	Ontmoeting in het Groen; Fort Altena
4 juni	ALV van BPG, Landgoed Anneville, Ulvenhout
11 juni	Bestuurlijke vernieuwing Water Natuurlijk
23 juni	Edelhert keert terug in Brabant; informatieavond
17 september	Landelijke Landgoeddag, Landgoed Hillenraad (Limburg)
1 oktober	4e Vriendendag Stichting Vrienden van Brabantse Landgoederen
5 november	Natuurwerkdag Particuliere eigenaren van natuurterreinen kunnen zich aanmelden om een groep vrijwilligers te ontvangen.
12 november	ALV van BPG, locatie? Suggesties zijn welkom.
26 november	ALV van FPG

Colofon:

Grondig is een uitgave van het Brabants Particulier Grondbezit
Woudrichemseweg 36A, 4286 LB ALMKERK
Postbus 38, 4286 ZG ALMKERK
tel. + 31 (0)183 400 533 fax. + 31 (0)183 403 371
info@bp-grondbezit.nl www.bp-grondbezit.nl
De vereniging Brabants Particulier Grondbezit is aangesloten bij
de Federatie Particulier Grondbezit te Veenendaal